

Beszámoló

„Az európai médiaszabályozás aktuális kihívásai” című nemzetközi konferenciáról
(Budapest, Corinthia Szálló, 2013. december 17.)

valamint

Az NMHH és az Európa Tanács közötti együttműködés keretében megrendezésre került kétnapos nemzetközi kerekasztal-beszélgetésről
(Budapest, Corinthia Szálló, 2013. december 10-11.)

Összefoglaló a december 17-i konferenciáról

A december 17-én a Corinthia Szállóban megrendezett nemzetközi konferenciát a program finanszírozását biztosító Norvég Civil Támogatási Alap képviselőjében Tove Skarstein, Norvégia nagykövete nyitotta meg. A konferencián külföldi és magyar médiajogászok és médiaszakértők vettek részt, többek között Aidan White az Ethical Journalism Network igazgatója, Eve Salomon jogi és szabályozási szakértő, Joan Barata az EBESZ sajtószabadság-képviselőjének főtanácsadója, Weyer Balázs a Főszerkesztők Fórumának elnöke, Nádori Péter és Gerényi Gábor a Magyarországi Tartalomszolgáltatók Egyesülete elnökségi tagjai és Fazekas Ildikó az Önszabályozó Reklámtestület főtitkára.

A rendezvényen a résztvevők előadások és panelbeszélgetések formájában vitatták meg az új médiakörnyezet által felvetett szabályozási kérdéseket, leszögezve, hogy a politikai-közéleti újságírás elengedhetetlenül fontos a demokratikus társadalmi berendezkedés számára, és ehhez megfelelő gazdasági alapok is szükségesek. Az önszabályozás a jövő médiaszabályozásának egyik hangsúlyosan megjelenő módja lehet, amennyiben a kiadókat és médiaszolgáltatókat abban érdekeltté lehet tenni. Az állami szerepvállalás is elengedhetetlen, a törvényi szabályozás területén (amelynek meg kell találnia a megfelelő egyensúlyt a sajtószabadság biztosítása és a közérdek védelme között), másfelől hosszabb távon felmerülhet a közéleti tartalmak finanszírozásában való részvétele is. A résztvevők több oldalról is megemlézték azon jelenséget, miszerint a médiapiacra olyan új, magánszereplők jelentek meg, amelyek vagy a reklámbevételek koncentrációja, vagy pedig a tartalmakhoz való hozzáférés szűkítése által veszélyeztethetik a médiapluralizmust (közösségi oldalak, keresőprogramok, connected tv), de amelyek jelenleg még nem állnak a médiaszabályozás hatálya alatt.

A konferencia végén a szervezők részéről Koltay András, a Médiatanács tagja és Eve Salomon, az Európa Tanács jogi és szabályozási szakértője tartott közös sajtótájékoztatót. Megállapították, hogy a magyar médiaszabályozás 2013. áprilisi módosítása, valamint az Alkotmánybíróság korábbi, 2011. decemberi döntése lezárta a Magyarország és az Európa Tanács között fennálló vitát a normaszöveg tartalmáról. A két együttműködő szervezet az elmúlt év során rendszeresen konzultált, amelyet kölcsönösen eredményesnek ítélték. Eve Salomon közölte: bár maradtak még vitatott kérdések a jogszabályt illetően, az erőfeszítéseiket inkább arra fordítják, hogyan alkalmazható az legjobban a gyakorlatban.

1. A rendezvények előzményei

Az NMHH és az Európa Tanács 2013 elején állapodott meg egy szakmai együttműködésről. Az együttműködés célja, hogy a felek egymás tevékenységét mélyrehatóbban megismerjék. Mind az Európa Tanács, mind a Médiatanács számára fontos, hogy a magyar médiaszabályozást az európai ajánlások és standardok tiszteletben tartásával alkalmazzák a gyakorlatban. A kétnapos kerekasztal-megbeszélés (december 10-11.) első napján a közszolgálati műsorszolgáltatással kapcsolatos kérdések szerepeltek a napirenden, a második napon pedig a médiaszabályozással kapcsolatos problémákat vitatták meg a résztvevők. A 2013-as program záróeseménye volt a nemzetközi konferencia (december 17.).

2. Kerekasztal-beszélgetés a közszolgálati műsorszolgáltatásról (2013. december 10.)

Az első napon rendezett kerekasztal-megbeszélésen az Európa Tanács szakértői mellett jelen voltak a közszolgálati média vezetői (MTVA, MTV, Duna TV, MR, MTI), a Médiatanács tagjai és az NMHH munkatársai is. A délelőtti ülés a „Közszolgálati médiaszolgáltatás igazgatására vonatkozó európai sztenderdek” címet viselte. A kerekasztal-megbeszélést Koltay András a Médiatanács tagja vezette, az első előadó pedig az Európa Tanács szakértője, Tim Suter volt. Tim Suter – aki hosszú évekig volt a BBC munkatársa – volt a vezetője annak a szakértői csoportnak, amely előkészítette a „Közszolgálati média igazgatásáról” szóló Európa Tanácsi ajánlást. Az Európa Tanács szakértője elmondta, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatás egyik legfontosabb ismérve a függetlenség. A függetlenség alatt a szakmai (szerkesztői) és intézményi autonómiát értjük, továbbá azt, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatók vezető szervei mentesek a politikai vagy egyéb befolyástól, tevékenységük kizárólag a közszolgálati feladatok ellátását célozza, mindezt olyan környezetben, amelyben még tart az állami műsorszolgáltatók közszolgálativá történő átalakulása, a piaci viszonyokhoz való alkalmazkodás és az új technológiák kiaknázása. Az előadás második részében Tim Suter a közszolgálati műsorszolgáltatásra vonatkozó Európa Tanácsi ajánlást ismertette, amelyben az európai szervezet egy háromszintű modellt vázol fel. Ennek a modellnek az első szintjén a függetlenség (finanszírozás, kinevezés, szabályozás), és az elszámoltathatóság (kinek, miért, hogyan, mikor) szerepel. A modell második szintjét a hatékony irányítás teszi ki (a források és képességek hatékony felhasználása), a harmadik szintet pedig a közszolgálati kultúra foglalja el, amelynek legfontosabb elemei az átláthatóság, nyitottság és a felelősség. Az előadást követő egyik kérdésre adott válaszban, Tim Suter elmondta, hogy tudja, hogy nincs olyan közszolgálati műsorszolgáltató, amelyik az előadásában megfogalmazott elvárásoknak maradéktalanul megfelel, azonban mindenképpen törekedni kell ezen elvárások megvalósítására. A délelőtti ülés második előadója Nyakas Levente, a Médiatudományi Intézet vezetője az Európai Unió közszolgálati műsorszolgáltatásra vonatkozó szabályozását tekintette át. Előadásában különös hangsúlyt fektetett az Európai Bizottság a közszolgálati műsorszolgáltatás támogatására vonatkozó közleményében foglaltakra. Az előadó kihangsúlyozta, hogy a közszolgálati műsorszolgáltató közszolgálati feladataira biztosított bevételeket egyértelműen el kell különíteni a műsorszolgáltató egyéb (pl. kereskedelmi) forrásból származó bevételeitől. A közszolgálati és kereskedelmi műsorszolgáltatók ugyanazon piacon működnek, a közszolgálati műsorszolgáltatóknak jutott állami támogatások semmiképpen sem vezethetnek a piac torzulásához. Erre a fontos alapelve reflektált Michael Wagner, az európai közszolgálati műsorszolgáltatókat tömörítő szervezet az EBU jogi igazgatója délutáni előadásában, amikor elmondta, hogy az európai közszolgálati műsorszolgáltatók döntő többségének van kereskedelmi bevétele, azonban nem ez határozza meg, hogy a műsorszolgáltató mennyire sikeres. A piacvezető osztrák ORF semmilyen kereskedelmi bevétellel nem rendelkezik, mivel az osztrák törvények ezt tiltják, a majdnem kizárólag kereskedelmi bevételekből fenntartott lengyel közszolgálati műsorszolgáltató azonban már korántsem ennyire sikeres. Egy kérdésre válaszolva Michael Wagner elmondta, hogy az EBU semmilyen elvárást nem fogalmaz meg a tagok felé, hogy milyen forrásból finanszírozzák működésüket, hogy a bevételeik milyen hányada származzon kereskedelmi tevékenységből, vagy állami támogatásból. Az EBU jogi igazgatója, miután röviden összefoglalta a közszolgálati műsorszolgáltatók létjogosultság alátámasztó tulajdonságokat (európai értékek képviselése, minőségi műsorszolgáltatás, sokszínűség, pártatlanság megjelenítése, a társadalom tudásszintjének általános emelése stb.), számos gyakorlati példával illusztrálta az új

médiaplatformokon sikeresen megjelenő európai közszolgálati műsorszolgáltatók tevékenységét. Előadása végén Michael Wagner röviden beszámolt arról a megállapodásról, amelyet az EBU kötött a magyar közszolgálati műsorszolgáltatókat és az MTVA-t tömörítő csoporttal. Ez a csoportos tagság teszi lehetővé, hogy az EBU a magyar közszolgálati műsorszolgáltatókat egy egységként kezelje úgy, hogy a csoportban résztvevő magyar közszolgálati műsorszolgáltatók természetesen autonóm műsorszolgáltatóknak számítanak, és hírműsoraik felett is önálló szerkesztői felelősséggel rendelkeznek. A délutáni második előadásban Marek Bekerman, a Salfordi Egyetem docense, a BBC korábbi kirgizisztáni tudósítója, a közszolgálati műsorszolgáltatók függetlenségéről és elszámoltathatóságáról tartott előadást, amelyben a brit közszolgálati műsorszolgáltatásra vonatkozó modellt mutatta be röviden. Érdekes pontja volt az előadásnak az a rész, amelyben az audiovizuális médiaszolgáltatókat felügyelő Ofcom és a brit közműsor szolgáltatás kapcsolódási pontjait vázolta fel az előadó. Az Ofcom azokban az esetekben léphet fel a BBC-vel szemben, amikor sérülnek a tartalomszolgáltatásra, a kiskorúak védelmére, vagy a személyiségi jogokra vonatkozó előírások, de akkor is, ha a közszolgálati műsorszolgáltató nem megfelelő módon kezeli a vallási tartalmakat. Marek Bekerman bemutatta a BBC irányítási, felügyeleti modelljét, és több olyan ügyet is elemzett (a pedofília vádolt Savile ügye, az Entwistle lemondás, a hatalmas vezetői végkielégítések kérdése), amelyekkel bármely európai műsorszolgáltató szembesülhet. A nap lezárásaképpen Koltay András, a Médiatanács tagja felvázolta a magyar közszolgálati műsorszolgáltatás rendszerét, kapcsolódási pontjait a médiahatósággal. Előadásában kifejtette, hogy a jogalkotó a 2010-ben elfogadott jogszabályban egy olyan rendszer megalkotását tűzte ki célul, amely maximálisan biztosítja a közszolgálat függetlenségét, oly módon, hogy a szervezeti, és legfőképpen a finanszírozási előírások kizárják a befolyásolás lehetőségét. A 2010 előtti rendszer, amely számos ponton túlbonyolította a közszolgálat irányítását és felügyeletét, lebénította annak működését. Ennek érzékeltetésére Koltay András azt az esetet hozta fel, hogy a Magyar Televízió több mint két évig nem volt elnöke. Az új struktúrában – bár annak felépítése továbbra sem nevezhető egyszerűnek – minden a helyére kerül: az állami és a civil felügyelet egyértelműen körülhatárolt, a feladatokat a közszolgálati kódex rögzíti.

3. Kerekasztal-beszélgetés az „okos” szabályozási alapelvekről (2013. december 11.)

A második nap délelőtti kerekasztal-beszélgetését Lengyel Márk ügyvéd, médiajogász vezette. Az első előadó Eve Salomon, hosszú ideig az Ofcom és jogelődje munkatársa volt, jelenleg is szabályozási kérdésekkel foglalkozik. Előadásának elején elmondta, hogy senki nem születik szabályozónak, és senkinek nem tanítják a szabályozói munkát. Azonban vannak olyan alapelvek, amely segítik ezt a munkát, segítenek annak elérésében, hogy jobb hatósági munkát végezzünk. Az „okos” szabályozó a következő kérdéseket teszi fel:

- Szükséges-e tenni egyáltalán valamit?
- Ha igen, ennek a „valaminek” szabályozásnak kell lennie? Létezik-e más alternatíva?
- A leghatékonyabb módon valósítható meg?
- Az előnyök meghaladják a hátrányokat?
- Milyen kockázatok vannak?
- A remélt eredmény elérhető-e a legkevesebb tehertétel mellett?

A másik oldalról megfogalmazva: a „rossz” szabályozás túlzott költségek mellett, nagyfokú bürokratikus terheket okozva, az innovációt hátráltatva fontos szabadságjogokat veszélyeztet.

Milyen egyéb lehetőségek vannak? - teszi fel a kérdést Eve Salomon. Az egyik megoldás az lehet, ha a szabályozó nem tesz semmit. További lehetőség a képzés és tájékoztatás, a jól működő piaci viszonyok fenntartása, pénzügyi ösztönzők alkalmazása és végül az ön- és társszabályozás. Gáva Krisztián, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közjogi jogalkotásért felelős helyettes államtitkára hozzászólásában elmondta, hogy az Eve Salomon által felvázolt alapelvek 2010-ben bekerültek az új magyar jogalkotási törvénybe is. A délelőtti ülés második előadója Udvary Sándor, az Alkotmánybíróság tanácsadója, egyetemi oktató az arányosság alkotmánybíróági értelmezését vázolta fel. Ezen értelmezés szerint alapvető jog (pl. a véleménynyilvánítás szabadsága) akkor korlátozható, ha ez a korlátozás más alapvető jog érvényesítéséhez szükséges. Ebben az esetben is a korlátozásnak arányban kell állnia az elérendő céllal, arra alkalmasnak és legkevésbé korlátozónak kell lennie. Udvary Sándor elismerte, hogy az Alkotmánybíróság módszerében benne van egy immanens bizonytalanság, a mérlegelés mindig bonyolult feladat, mert mind az előnyök, mind a hátrányok értékeket testesítenek meg. Az Alkotmánybíróság tanácsadója a bonyolult alkotmányjogi tesztet konkrét példákon mutatta be. A Vajnai vs. Magyarország ügy kapcsán az önkényuralmi jelképek magyarországi tilalmával kapcsolatos alkotmánybíróági tesztet vetett össze az Emberi Jogok Európai Bíróságának döntésében foglaltakkal.

A kerekasztal-beszélgetés délutáni ülését, amelynek középpontjában az „elszámoltathatóság” alapelve állt, Joan Barata az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet sajtószabadság-képviselőjének főtanácsadója vezette. A korábban a katalán szabályozó hatóságnál dolgozó főtanácsadó arról beszélt, hogy a függetlenség és az elszámoltathatóság kéz a kézben járnak. A hatóságnak előre meghatározott eljárási rendben meghozott döntéseit nyilvánosságra kell hozni, meghatározva a döntés meghozatalának körülményeit is (milyen döntést hozott a hatóság, milyen tények alapján). A hatóságok a közszféra formálói is, nem csupán akkor amikor tartalomfelügyeleti kérdésben határoznak, hanem amikor a frekvenciaengedélyekről döntenek, meghatározva például azt, hogy milyen hangok szólalhatnak meg az éterben. A hatóság munkájának ellenőrzésének egyéb módjai is vannak: a nyilvános konzultációk lehetővé teszik, hogy a hatóság megismerje az általa felügyelt szektor véleményét, és számot adjon saját munkájáról. Joan Barata elmondta, hogy a legtöbb hatóság részletes tájékoztatóban számol be az év során elvégzett munkáról és ezt megküldi a parlamentnek. Joan Barata azt is fontos tartja, hogy a hatóság nyilvánosságra hozhatja jogértelmezési gyakorlatát, hogy azt a piaci szereplők előre megismerjék. A délutáni ülés második előadója, Lapsánszky András, az NMHH jogi igazgatója a Joan Barata befejező mondatára reflektálva elmondta, hogy az Alkotmánybíróság döntése értelmében – a jogszabályban meghatározott kivételektől eltekintve – a szabályozó hatóság nem adhat ki előzetes jogértelmezést, mert az befolyásolhatja az ügyfelek döntését, anélkül, hogy tudnák egy konkrét esetben a hatóság jogértelmezése alkalmazható-e vagy sem. További fontos érv az előzetes iránymutatásokkal, jogértelmezésekkel szemben, hogy az előzetes ajánlások ellen nem is lehet jogorvoslattal élni. A magyar médiatörvény három esetben teszi lehetővé az NMHH számára, hogy ajánlást alkosson meg: a klasszifikáció, a termékmegjelenítés és a gyerekzárak vonatkozásában.

Lapsánszky András ezt követően az egész államigazgatásra kiterjedő államigazgatási eljárás szabályairól szóló törvény és a médiatörvény kapcsolatát vizsgálta meg.

Az Európa Tanács és az NMHH kétnapos rendezvényét Koltay András rövid összefoglalója zárta le. A Médiatanács tagja megköszönte az előadók munkáját, az Európa Tanács, az EEA Grants és a Norway Grants támogatását, amely hozzájárulnak az európai sztenderdek alapos megismeréséhez.

4. „Az európai médiaszabályozás aktuális kihívásai” című nemzetközi konferencia (2013. december 17.)

A konferencia elején az esemény moderátora köszöntötte a résztvevőket, külön megköszönve az Európa Tanács támogatását és a külföldi szakértők jelenlétét. Ezt követően Tove Skarstein asszony Norvégia budapesti nagykövete röviden ismertette a konferencia megrendezését lehetővé tévő Norvég Alap (Norway Grants) és az EEA Alap (EEA Grants) legfontosabb feladatait és céljait, működésük kereteit.

A konferencia délelőtti, „Hírszolgáltatás és szabályozás” című első része, Weyer Balázs, az önszabályozó újságírói testületként működő Főszerkesztők Fóruma elnökének vitaindító előadásával indult. Weyer szerint az önszabályozás egy széles alapokon nyugvó szabályozási forma, amely hatékonyan tudja szabályozni a médiát, ezt a bonyolult ökoszisztémát, ugyanakkor meg kell határozni, hogy az államnak milyen szerepe lehet ebben az ökoszisztémában. A tartalomszabályozási kérdésekre egyre nehezebb jogi válaszokat adni, elsősorban azért mert a globalizálódó piacokon egyre kevésbé érvényesülnek a nemzeti hatáskörök. A globális szereplők megjelenésével számos kiadó küzd a túlélésért és a profitért. A média függetlensége annak profittermelő képességén nyugszik, állapította meg Weyer Balázs. A globális platformok, mint például a Google vagy a Facebook úgy szerzik meg a médiából származó bevételek jelentős részét, hogy minimális mértékben járulnak hozzá a tartalom előállításához. A fizetős tartalom előállítási modell hiánya nem csupán azt jelenti, hogy kevesebb pénz folyik be a kasszába, hanem azt is, hogy egyre inkább gyengül az a kapcsolat, amely a médiát és a közönséget összeköti, ugyanakkor egyre bonyolultabbá válik a tartalom előállítás és értékesítés közötti értéklánc. Az előbb említett okok miatt szükségessé válik majd annak meghatározása, hogy ki számít újságírónak és mi számít médiának, zárta le előadását a Főszerkesztők Fórumának elnöke.

A vitaindítót követő panelbeszélgetés első hozzászólója Fazekas Ildikó, az Önszabályozó Reklám Testület főtitkára elmondta, hogy a reklámpar önszabályozása mintául szolgálhat más területek számára is. A reklám és a média kéz a kézben járnak, elég azt megemlíteni, hogy a média árbevételének legfontosabb része a reklámokból származó bevétel. Fazekas Ildikó arról is beszámolt, hogy Robert Madeleinnel, az Európai Bizottság főigazgatójával (DG Connect) történt találkozáson a főigazgató elmondta, hogy az Európai Bizottság vizsgálja az önszabályozás lehetőségeit, illetve az önszabályozás jövőbeni irányait, amelyre már nem is önszabályozásként (self-regulation), hanem magánszabályozásként (private regulation) tekintenek. Hozzászólása végén Fazekas Ildikó elmondta, hogy az önszabályozás hatékony eszköze a szabályozásnak, amelyre talán az Egyesült Királyság a legjobb példa, ahol az önszabályozó testület kb. 30.000 panaszt bírál el évente.

Nádori Péter a Magyarországi Tartalomszolgáltatók Egyesületének elnöke hozzászólásában arra mutatott rá, hogy a hitelesség miatt nagyon fontos meghatározni, hogy ki tekinthető újságírónak. Korábban a nyomtatott sajtót tekintették hiteles forrásnak, mára azonban egyre nehezebb definiálni az újságíró fogalmát. Nádori nem is vállalkozott rá, hogy a definíciót megalkossa, azonban kijelentette, hogy az igazi újságíró biztosan felismerhető.

Ahol mindenki újságíró, ott senki nem újságíró – ezt már Gerényi Gábor, az index hírportál volt újságírója jelentette ki, amelyet azzal egészített ki, hogy ahol az újságírásnak nincs gazdasági jövője, ott újságírás sem lesz.

Eve Salamon, jogi és szabályozási tanácsadó, az Európa Tanács szakértője fontosnak tartotta kiemelni az audiovizuális területet felügyelő szabályozó hatóságok szerepét a független és egészséges piaca viszonyok megőrzésében, továbbá, hogy minőségi újságírást szolgálhatják az önszabályozó szervezetek is, amelyek bizonyos fokig a hitelességet is garantálhatják.

Bartóki-Gönczy Balázs médiajogász, az NMHH munkatársa szerint az emberek egy média buborékban élnek, ugyanakkor a média szerepe teljesen átértékelődött az utóbbi időben. Gazdasági szempontból a változás úgy jelenik meg, hogy régen egy kiosk volt, ahonnan az újságokat be lehetett szerezni, ma több kiosk (Google, Facebook) van, amelyek sok újságot (tartalmat) árusítanak úgy, hogy közben a bevételek nagy részét maguk a kioskok teszik el. Bartóki-Gönczy Balázs arra is rámutatott, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. cikkelye arra fókuszál, hogy az államot korlátozzák a véleménynyilvánítás jogának korlátozásában, azonban ma már más korlátozó szereplők is lehetnek. Ezért is fontos hangsúlyozni az internet-semlegesség elvét, amely minden tartalomhoz egyenlő hozzáférést ír elő.

Eve Salamon az állam szerepét az olyan viszonyok megteremtésében látja, amelyek között a média felvirágozhat.

Aidan White az Etikus Újságírási Hálózat igazgatója, az Európa Tanács szakértője az etikus újságírási demokráciában betöltött szerepére hívta fel a figyelmet. Egy demokratikus országban alapvető fontosságú, hogy a hatalom gyakorlását a független újságírók vizsgálják, elemezzék, és tegyék közzemlére. Abban az esetben, ha erre a privát szektor nem képes, akkor azt más formában kell megvalósítani. Az oknyomozó újságírókat számos afrikai, ázsiai országban alapítványok támogatják munkájuk ellátásában.

A délelőtti panelbeszélgetést lezárandó, Koltay András a beszélgetés moderátora összefoglalva az elhangzottakat, az újságírási gazdasági alapjainak megteremtésének szükségességét hangsúlyozta, ami Magyarországon még csak töredékesen valósult meg. Az állam szerepvállalása nem csak a minimum szabályok megalkotásában lehet fontos, hanem a finanszírozásban is. A hatékony önszabályozás azért is nagyon lényeges mert a média értékláncban új szereplők (pl. keresőprogramok) jelentek meg, amelyek önkényesen korlátozhatják a megszólalás lehetőségét.

A konferencia második része az audiovizuális médiaszolgáltatások gyakorlati szempontjait tárgyalta. Aidan White vitaindító előadásában röviden bemutatta az Etikus Újságírási Hálózatot, amely az etikus újságírási, a jó kormányzás, és a média tartalmak független szabályozásának elősegítésére jött létre. A szervezetet laptulajdonosok, kiadók, szerkesztők, újságírók alapították 2011-ben az újságírói szakma erősítése céljából. Az Etikus Újságírási Hálózat legfontosabb célja a minőségi újságírási megőrzése valamennyi platformon, továbbá annak megakadályozása, hogy a kormányok vagy érdekvégyesítő szervezetek ne tudják irányításuk alá vonni a médiát. Ugyanazok az eszközök, amelyek lehetővé teszik, hogy a kormányok az állampolgárokat vagy az újságírókat megfigyeljék, vagy egyéb esetekben gyűlöletkeltő tartalmakat terjesszenek, felhasználható az átláthatóság erősítésére, a minőség emelésére, és a demokráciába fektetett bizalom növelésére.

Az etikus újságírási nem jelenti ugyanazt, mint a véleménynyilvánítás szabadsága, hanem egy értékek által meghatározott keretrendszerben működik. Fő célja a közjó segítése. Igen, ismerte el Aidan White, az értékek bizonyosfajta kötöttséget is jelentenek. Ezek az értékek: az

igazság, függetlenség, pártatlanság, humánus. Az etikus újságíró figyel a közönségre, legfőbb ismérve a közönség, nézők, olvasók tiszteletben tartása.

Aidan White előadása végén elismerte, hogy nagyon jó szabályokat, előírásokat lehet alkotni arra nézve, hogy miként kell az újságíróknak viselkedni, azonban sokkal nehezebb azon értékeket meghatározni, amelyek között az újságírói munkát végezni kell. Nem az a fontos, hogy ki az újságíró, hanem az, hogy mi az újságírás.

Joan Barata, az EBESZ sajtószabadság-képviselőjének tanácsadója – folytatva Aidan White gondolatmenetét – szintén az etikus, professzionális újságírás szerepének fontosságát emelte ki. Hozzászólásában kihangsúlyozta, hogy a minőségi újságírás hiteles tényeken alapul, elkerüli a kapkodást, a gyorsaság nem előzheti meg a minőséget. A mai tendenciák azonban nem a minőségi újságírást erősítik ismerte el Joan Barata. Az újságírók egyre kevesebb képzésben részesülnek, amit csak súlyosbít, hogy egyre kevesebb pénzt fektetnek a minőségi újságírásba. Nagyon fontos az újságíró személye, és az újságírás etikai alapjainak újjáépítése. Az újságírás és a szólásszabadság nem egyjelentésű fogalmak, a felelős újságírásért bizony sokat kell tenni, mi több, anyagi ráfordítást is igényel. A közönség soraiból érkező azon kérdésre, hogy milyen szabályozást tart megfelelőnek a média számára, az EBESZ főtanácsadója a következőképpen válaszolt. A jelenlegi szabályozás, amely éles különbséget tesz a műsorszolgáltatásra és a nyomtatott sajtóra vonatkozó szabályok között, sokáig nem tartható fenn. Olyan szabályozásra van szükség, amely jól kezeli az új, többszereplős értékláncot és erősíti a sokszínűséget, azonban semmilyen szabályozás nem szavatolhatja a függetlenséget jelentette ki Joan Barata.

Koltay András is elismerte, hogy a médiaszabályozás nehezen követi a technológiováltozásokat. A törvények rendszeres felülvizsgálatra szorulnak és ez különösen igaz az audiovizuális ágazatra.

Weyer Balázs szerint a sokszínűséget nem lehet jogi eszközökkel megvalósítani. Ma a leglátogatottabb weboldalak/piaci szereplők mellé nehéz felzárkózni, így a sokszínűség csak látszólagos. Szerint az Európában hatályos jogszabályok annyira eltérőek (példaként az internetes kommentek megítélését említette), hogy elképzelhetetlen egy egységes európai szabályozás megalkotása.

Ezt erősítette meg Lános Petra, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem európai jogi szakértője. A szakértő utalta a Neelie Kroes európai bizottsági alelnök által létrehozott, Vika-Freiberga volt lett államfő által vezetett magas szintű munkacsoport tevékenységére, amely részletes megállapításokat tett a pluralizmus európai helyzetével kapcsolatban, azonban a munkacsoport által elfogadott jelentésben foglaltakat nem követték konkrét lépések.

Nyakas Levente a Médiatudományi Intézet vezetője hozzászólásában arra mutatott rá, hogy az európai médiaszabályozás alapos felülvizsgálatra szorul, mert a technológia változásokat követően a médiát érintő számos rendelkezés meghaladottá vált.

Ezt követően a közönség soraiból kérdéseket tettek fel, amelyek erősen kritikusan nyilatkoztak a magyar médiaszabályozásról és a médiaszabadság jelenlegi állapotáról. E kritikákra, illetve az Európai Unió erőteljesebb fellépésének követelésére a külföldi meghívottak is árnyaltan nyilatkoztak, elismerve az egyes tagállamok nemzeti sajátosságainak fontosságát, az egységes megoldások lehetetlenségét.

A konferenciát követő sajtótájékoztatón Eve Salomon és Koltay András válaszolt az újságírók kérdéseire. Megállapították, hogy a magyar médiaszabályozás 2013. áprilisi módosítása, valamint az Alkotmánybíróság korábbi, 2011. decemberi döntése lezárta a Magyarország és az Európa Tanács között fennálló vitát a normaszöveg tartalmáról. A két együttműködő szervezet az elmúlt év során rendszeresen konzultált, amelyet kölcsönösen eredményesnek ítélték. Eve Salomon közölte: bár maradtak még vitatott kérdések a jogszabályt illetően, az erőfeszítéseiket inkább arra fordítják, hogyan alkalmazható az legjobban a gyakorlatban.

Koltay András szerint az együttműködés során a hazai jogalkalmazók és más döntéshozók is megismerkedtek az Európa Tanács vonatkozó ajánlásaival és elvárásaival, az európai médiaszabályozás részleteivel és jövőbeli lehetséges irányjaival. Álláspontja szerint a magyar joggyakorlat ezekkel összhangban működik. A felek kölcsönösen bizakodóan nyilatkoztak a jövőbeni szakmai együttműködés lehetőségeiről.

Budapest, 2014. január 6.